

[Avaleht](#) > ... > [Teie Õigused](#) > [Süüdistatavad \(kriminaalmenetlused\)](#) > 1 - Minu õigused uurimise ajal

1 - Minu õigused uurimise ajal

A. Kas uurimist mõjutab see, et ma olen välisriigi kodanik?

Ei, põhimõtteliselt see uurimist ei mõjuta.

Kui te ei suuda saksa keeles piisavalt hästi suhelda, on teil õigus nõuda tõlki, kes määratakse teile ülekuulamise ajaks tasuta. Kui tõlki ei ole, ei pea te küsimustele vastama ega tohikski seda teha. Tõlk tõlgib teile esitatavad küsimused keelde, mida te valdate. Ühtlasi tõlgib tõlk teie vastused saksa keelde.

Tõlk peab igal juhul tõlkima õigusküsimusi puudutavad juhised ja teabe, mis tuleb teile õigusnormide kohaselt anda. Teie soovi korral abistab tõlk teid ka teile määratud kaitsjaga suhtlemisel (kuid mitte teie enda valitud advokaadiga suhtlemisel).

Kui teid teavitatakse prokuratuuri korraldusest või kohtu otsusest, siis võite paluda abi ka nende dokumentide tõlkimisel. Kui soovite tutvuda oma toimikuga, abistab teid tõlkija üksnes juhul, kui teil ei ole kaitsjat ja kui ei oleks mõistlik eeldada, et te toimiku asjakohaste osade tõlkimise ise korraldaksite.

B. Millised on uurimise etapid?

- Kriminaaluurimise eesmärk on kindlaks teha, kas toime on pandud kuritegu ja kes selle toime pani.
- Kui konkreetse süüteo toimepanemises kahtlustatava isiku suhtes alustatakse uurimist, käsitatakse seda isikut süüdistatavana.
- Kohus peab tegema uurimise käigus teatavad toimingud. Ta peab süüteo rekonstrueerima ja korraldama nn võistleva kohtumenetluse. Prokurör ja süüdistatav ning tema kaitsja osalevad selles menetluses ja neil on õigus esitada ülekuulatavale isikule küsimusi. Prokuratuur võib ka nõuda, et kohus koguks täiendavaid tõendeid, kui prokuratuur leiab, et see on avaliku huvi seisukohast vajalik.
- Prokuratuur ja/või kriminaaluurimisosakond võivad enamiku uurimistoiminguid teha omal algatusel ilma kohtu nõusolekuta. Need toimingud hõlmavad eelkõige päringuid ja ülekuulamisi ning isikute tuvastamist, vara arestimist, isiku riiete ja tema valduses olevate esemete läbiotsimist jne.
- Eelvangistuse määramiseks ja pikendamiseks on vaja kohtumäärust. Sama kehtib põhiõigustega seotud kohtulike sunnivahendite kasutamise suhtes (nt majaomanike õigustega kaitstud paikade läbiotsimine, juurdepääs pangakontodele, telefoni pealtkuulamine või telefoniandmete analüüsimine).
- Prokuratuur peab uurimise lõpetama, kui kuritegu pole toime pandud või kui kindlaks tehtud faktidest ei piisa süüdistatavale süüdistuse esitamiseks. Muudel juhtudel, kui kindlaks on tehtud piisavad faktid, peab prokuratuur esitama pädevas kohtus süüdistuse.
- Prokuratuur võib süüdistuse esitamisest loobuda juhtumite puhul, mille menetlust ei saa peatada, aga mille puhul kohtuliku karistuse määramine ei paista olevat vajalik, kuna süüdistatav maksab (enamasti) rahatrahvi. Seda võimalust ei saa kasutada juhul, kui kuriteoga kaasnes inimese surm või kui see kuulub kohtukaasistujatega kohtu või vandekohtuga kohtu pädevusse, teisisõnu juhtumite puhul, millega kaasneb (üldjuhul) enam kui viie aasta pikkune vangistus.

i. Tõendite kogumise etapp / uurijate volitused

Kohus peab tegema uurimise käigus teatavad toimingud. Ta peab süüteo rekonstrueerima ja korraldama võistleva kohtumenetluse. Prokurör ja süüdistatav ning tema kaitsja osalevad selles menetluses ja neil on õigus esitada ülekuulatavale isikule küsimusi. Prokuratuur võib ka nõuda, et kohus koguks täiendavaid tõendeid, kui prokuratuur leiab, et see on avaliku huvi seisukohast vajalik.

Uurimise läbiviimise eest vastutab kriminaaluurimisosakonda juhtiv prokuratuur. Kriminaaluurimisosakond alustab

uurimist omal algatusel, politseile tehtud kolmanda isiku avalduse alusel või prokuröri korraldusel.

Prokuratuur või kriminaaluurimisosakond peab teid igal juhul teavitama teie suhtes algatatud uurimisest ja selle põhjustest. Samuti tuleb teid teavitada sellest, et te ei ole süüdistatavana kohustatud ütlusi andma ja et kui te ütlusi annate, võidakse neid kasutada tõendina teie vastu.

Kui olete toime pannud süüteo, milles teid süüdistatakse, ja tunnistate selle üles (tunnistate end süüdi), siis see on oluline kergendav asjaolu, mida kohus teile karistuse määramisel arvesse võtab. Enda süüdi tunnistamine ei mõjuta siiski kohtumenetluse käiku.

ii. Kahtlustatavana kinnipidamine

Prokuratuur ja/või kriminaaluurimisosakond võivad enamiku uurimistoiminguid teha omal algatusel ilma kohtu nõusolekuta. Need toimingud hõlmavad eelkõige päringuid ja ülekuulamisi ning isikute tuvastamist, vara arestimist, isiku riiete ja tema valduses olevate esemete läbiotsimist jne.

iii. Küsitlemine

iv. Eelvangistus

Eelvangistuse määramiseks ja pikendamiseks on vaja kohtumäärust. Sama kehtib põhiõigustega seotud kohtulike sunnivahendite kasutamise suhtes (nt majaomanike õigustega kaitstud paikade läbiotsimine, juurdepääs pangakontodele, telefoni pealtkuulamine või telefoniandmete analüüsimine).

Teie suhtes võidakse kohaldada eelvangistust üksnes juhul, kui esineb põhjendatud kahtlus, et olete toime pannud süüteo, ja kui vangistus on ühtlasi põhjendatud (põgenemise oht, tõendite hävitamise oht või uue süüteo toimepanemise oht). Teie vahistamiseks (kriminaaluurimisosakonna ametnike poolt) on vaja kohtu nõusolekut (välja arvatud juhul, kui teid tabatakse teolt või kui esineb otsene oht).

Eelvangistuse peab määrama kohus ja seda tuleb kanda vanglas. Kriminaaluurimisosakond võib teid kinni pidada kuni 48 tundi, enne kui teid viiakse põhjendamatu viivitusega kohtu ette.

Õigusnormides pole täpsustatud, kas ja kuidas te võite oma perekonda või sõpru oma kinnipidamisest teavitada. Igas vanglas on kättesaadavad sotsiaalteenused, et teid sellistes küsimustes abistada.

Otsus teie eelvangistuse kohta tuleb teile ette lugeda, vajaduse korral tõlgi abil. Teile tuleb anda selle otsuse koopia. Otsuses peab olema märgitud süütegu, mille toimepanemises teid tõsiselt kahtlustatakse. Samuti peavad selles olema märgitud kõik faktid, mis kohtu hinnangul põhjendavad teie kinnipidamist.

Kogu eelvangistuse ajal peab teid esindama kaitsja. Kui te ise endale kaitsjat ei võta, määratakse teile kaitsja teie eest.

Kohus teeb otsuse eelvangistuse määramise kohta suulise ärakuulamise käigus.

Eelvangistuse määramist või hiljem pikendamist käsitleva otsuse peale võite kolme päeva jooksul esitada apellatsioonkaebuse liidumaa kõrgeimale kohtule.

Kõiki eelvangistust käsitlevaid otsuseid kohaldatakse piiratud aja jooksul. Eelvangistuse määramise otsus kehtib 14 päeva. Otsus, millega teie eelvangistust esimest korda pikendatakse, kehtib ühe kuu. Iga järgmine vangistuse pikendamise otsus kehtib kaks kuud.

Eelvangistus ei tohiks kokku kesta kauem kui kuus kuud, aga seda võidakse pikendada olenevalt süüteo raskusastmest.

C. Millised õigused on mul uurimise ajal?

Teil on erinevad õigused olenevalt järgmistest uurimistoimingutest ja -etappidest:

- uurimine ja tõendite kogumine
- vahistamine ja eelvangistus

- kriminaalsüüdistuse esitamine
- kaitsja valmistumine kohtumenetluseks

Olenemata menetluse konkreetsest etapist on teil igal juhul järgmised õigused:

- teid tuleb võimalikult vara teavitada asjaolust, et teie suhtes on alustatud uurimist, süüteo, milles teid kahtlustatakse, ja teie peamistest menetlusõigustest;
- teil on igas menetlusetapis õigus võtta endale omal valikul kaitsja või taotleda tasuta kaitsja määramist. Kui faktid või õigusküsimused on keerukad, võite paluda, et teile määrataks tasuta kaitsja kogu menetluse ajaks. See on tõenäoliselt nii juhul, kui kriminaalmenetlus on algatatud välismaalase suhtes, kes ei tunne Austria õigussüsteemi. Kõigil juhtudel, kui kaitsja osavõtt on kohustuslik, määratakse teile igal juhul kaitsja, kui te ise ei ole teda võtnud. Kui teid ei esinda tasuta kaitsja, peate kandma teile määratud kaitsjaga kaasnevad kulud.

Kõige olulisemad etapid, kus teil peab olema kaitsja, on järgmised: kogu eelvangistuse periood, vaimse tervise häiretega õigusrikkujate institutsionaliseerimismenetluste kogu kestus, kohtukaasistujate või vandekohtuga kohtutes toimuvad kohtumenetlused või ainukohtunikuga kohtumenetlused juhul, kui süüteoga võib kaasneda enam kui kolme aasta pikkune vangistus;

- õigus tutvuda oma toimikuga;
- õigus vastata teie suhtes esitatud süüdistustele või vaikida;
- õigus nõuda tõendite kogumist;
- õigus esitada apellatsioonkaebus prokuratuuri või kriminaaluurimisosakonna võetud meetmete peale ja kohtuotsuste peale;
- õigus tõlkija/tõlgi määramisele.

i. Kas mul on õigus kasutada tõlki ja lasta dokumente tõlkida?

Kui te ei suuda saksa keeles piisavalt hästi suhelda, on teil õigus nõuda tõlki, kes määratakse teile ülekuulamise ajaks tasuta. Kui tõlki ei ole, ei pea te küsimustele vastama ega tohikski seda teha. Tõlk tõlgib teile esitatavad küsimused keelde, mida te valdate. Ühtlasi tõlgib tõlk teie vastused saksa keelde.

Tõlk peab igal juhul tõlkima õigusküsimusi käsitlevad juhised ja teabe, mis tuleb teile õigusnormide kohaselt anda. Teie soovi korral abistab tõlk teid ka teile määratud kaitsjaga suhtlemisel (kuid mitte teie enda valitud advokaadiga suhtlemisel).

Kui teid teavitatakse prokuratuuri korraldusest või kohtu otsusest, siis võite paluda abi ka nende dokumentide tõlkimisel. Kui soovite tutvuda oma toimikuga, abistab teid tõlkija üksnes juhul, kui teil ei ole kaitsjat ja kui ei oleks mõistlik eeldada, et te toimiku asjakohaste osade tõlkimise ise korraldaksite.

ii. Kas mul on õigus saada teavet ja tutvuda toimikuga?

Teil on süüdistatavana õigus oma toimikuga tutvuda. Sel viisil saate rohkem teada teie vastu kogutud tõendite kohta. Erandjuhtudel ei pruugi toimiku konkreetsete osade tutvumiseks kättesaadavad. Teil on õigus mis tahes ajal oma tõendeid esitada.

iii. Kas mul on õigus kaitsjale ja õigus teavitada kolmandat isikut oma olukorrast?

Teil ei pea advokaati olema, välja arvatud juhtudel, kui teid peab esindama kaitsja. Olenemata sellest, kas olete kinni peetud või mitte, on teil siiski õigus soovi korral igal ajal advokaadiga konsulteerida. Teile määratud kaitsjaga suhtlemiseks tuleb teie käsutusse anda ka tõlk.

Kui teid on vahistatud ja te teate enda soovitud advokaadi nime, võite temaga kas otse või politsei kaudu ühendust võtta. Kui te ei tunne ühtegi kaitseadvokaati, võite kasutada advokatuuri valveadvokaatide teenust.

iv. Kas mul on õigus saada tasuta õigusabi?

Teil on igas menetlusetapis õigus võtta endale omal valikul kaitsja või taotleda tasuta kaitsja määramist. Kui faktid või õigusküsimused on keerukad, võite paluda, et teile määrataks tasuta kaitsja kogu menetluse ajaks. See on tõenäoliselt nii juhul, kui kriminaalmenetlus on algatatud välismaalase suhtes, kes ei tunne Austria õigussüsteemi.

Kõigil juhtudel, kui kaitsja osavõtt on kohustuslik, määratakse teile igal juhul kaitsja, kui te ise ei ole teda võtnud. Kui teid ei esinda tasuta kaitsja, peate kandma teile määratud kaitsjaga kaasnevad kulud.

v. Mida on oluline teada seoses järgmisega:

a. süütuse presumptsioon

Prokuratuur peab uurimise lõpetama, kui kuritegu pole toime pandud või kui kindlaks tehtud faktidest ei piisa süüdistatava süüdimõistmiseks. Muudel juhtudel, kui on kindlaks tehtud piisavad faktid, peab prokuratuur esitama pädevas kohtus süüdistuse;

b. õigus vaikida ja õigus ennast mitte süüstada

Isikul on õigus vaikida, näiteks kui vastasel juhul on oht, et talle või tema sugulasele (kriminaalmenetluse seadustiku (*Strafprozeßordnung*) paragrahvi 156 lõike 1 punkt 1) võidakse esitada süüdistus, või kui seoses tema suhtes algatatud kriminaalmenetlusega on oht, et ta võib ennast oma varasemate ütlustega võrreldes rohkem süüstada.

vi. Millised on laste menetluslikud eritagatised?

Kui lapsed või alaealised on olnud vägivalda ohvrid või tunnistajad, on neil õigus psühholoogilisele ja õigusabile.

D. Millised on seaduses sätestatud tähtajad uurimise ajal?

Prokuratuur peab uurimise lõpetama, kui kuritegu pole toime pandud või kui kindlaks tehtud faktidest ei piisa süüdistatava süüdimõistmiseks. Muudel juhtudel, kui kindlaks on tehtud piisavad faktid, peab prokuratuur esitama pädevas kohtus süüdistuse.

■ Viimati uuendatud: 15/09/2025

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.